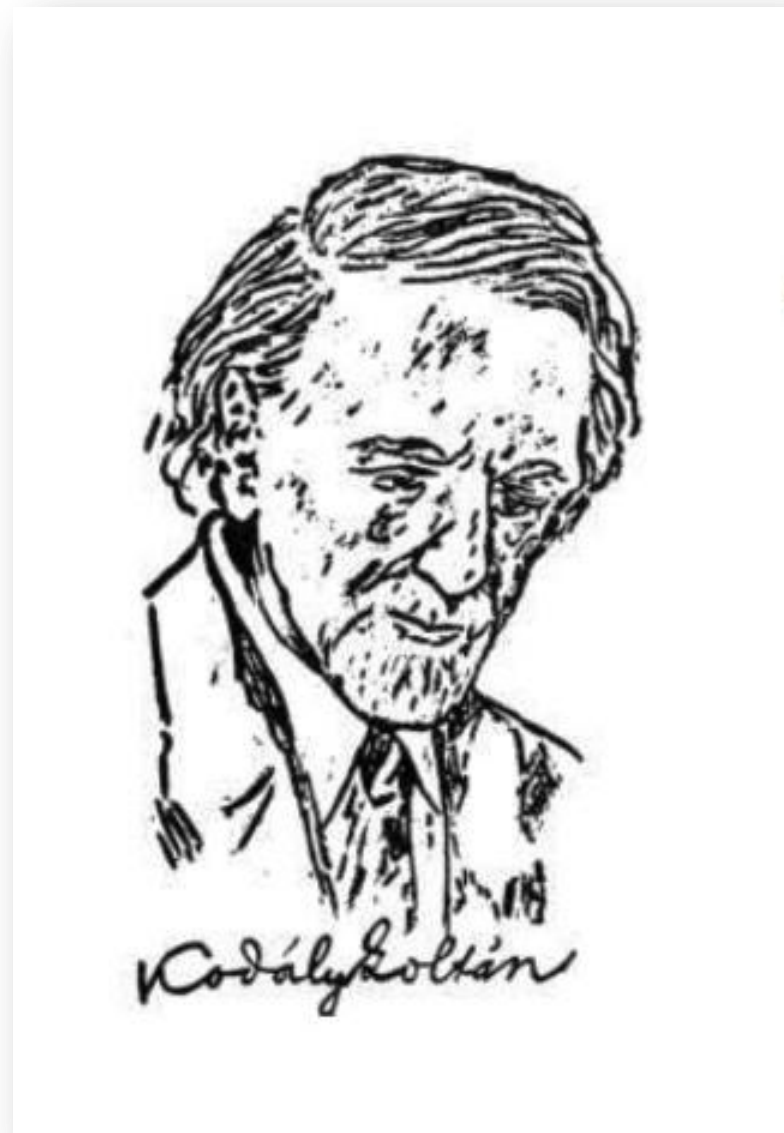

KODÁLY ZOLTÁN

JELVÉNYSZERZŐ EMLÉKTÚRA A MÁTRÁBAN

1882-1967

Az emléktúra megújítva 2024.02.03-án.

Az emléktúra szervezője:

Kékes Turista Egyesület, 3200 Gyöngyös, Vármegyeház tér 1.

<https://kekesturista.hu>

<https://www.facebook.com/kekesturista>

Az emléktúra története:

Az egykori Magyar Természetbarát Szövetség Gyöngyös Városi Bizottsága Nagy László elnök vezetésével 1982-ben Kodály Zoltán születésének 100. évfordulója alkalmából szervezte meg a Kodály Zoltán emléktúrát. Ezen alkalommal avatták Miletits Katalin szobrászművész Kodály-domborművét, melyet a galyatetői kápolna belső falán helyeztek el.

Részlet Nagy László útindító írásából:

„Kodály Zoltán egész életében szenvedélyes turista volt.

...Rendszeresen sielt itt a Mátrában, sétált, járta a hegyeket. Ismert minden fát és bokrot, ismerte az embereket, ismerte otthonukat. „Sej a tari réten”, „Apcon lakom, keress meg” – ezeket a Mátra aljai községeket aligha ismerné az ország Kodály nagy kórusműve, a Mátrai képek nélkül...

...Fiatal korában úgy járta a Mátrát, hogy az éjszakai vasúttal Tarra, vagy Pásztóra utazott és gyalog mászva meg a gerincet, leereszkedett a túlsó oldalon. Így figyelhette meg a természet hangjait. Másként aligha írhatta volna meg az Esti dalt, vagy a Hegyi éjszakákat...”

2023 nyarán a túramozgalom kezelését a Kékes Turista Egyesület kapta meg Nagy László túratársától, Vörös Tamástól.

Útvonal:

Galyatető, Kodály-kápolna – Nagyszálló – Péter hegyese kilátó - Pizskéstető – Mátraszentlászló – Mátraszentistván – Ágasvár - Ágasvári turistaház – Tuzson arborétum – Felső csevice – Tar Lőrinc udvarháza - Tar, vasútállomás.

A túra ellenkező irányban is teljesíthető.

Táv/Szint:

20,2 km/270 m fel, (Ellenkező irányban 1030 m)

Az emléktúra teljesítésének igazolása:

A túra teljesítését a mellékelt igazolólapon történő bélyegzéssel kell igazolni.

Az igazolólapot a Tourinform Gyöngyös irodában kell leadni.

3200 Gyöngyös, Fő tér 10.

(Tel: +36 37/311-155 E-mail: gyongyos@tourinform.hu)

Díjazás:

Kitűző: 200.- Ft, amit a teljesítő a megfelelően kitöltött igazolólap ellenében kap.

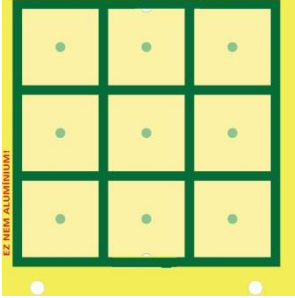
Az igazolólap tulajdonosa:

Név:	
Cím:	
Egyesület:	
Teljesítés ideje:	

Bélyegzési helyek:

Galyatető - Turista Centrum belső udvar, OKT bélyegző:	Mátraszentistván - Buszmegálló, OKK jelző oszlop, OKT bélyegző:	Ágasvári turistaház - OKT infótábla, OKT bélyegző:
Tar – Tar Lőrinc udvarház, kód:	VAGY ->	Tar – Vasútállomás, MÁV bélyegző:

**VÁRAK A
MÁTRÁBAN**

Megjegyzés a szervezők részére:.....
.....
.....

A teljesítés elfogadva, a kitűzöt kiadtam:

Gyöngyös, 202...

.....
aláírás

A túra jellegzetes pontjai, részletes leírás:

- **Kiindulópont: Galyatető, Magyarok Nagyasszonya kápolna**

A kápolna a II. világháború idején épült, „amikor hős honvédeink a Donnál a vörös áradat ellen harcolnak”, ahogy a harangján olvasható. 1941 szeptember 8-án szentelték fel. Kodály gyakran helyettesítette itt a kántort, s a kápolna harmóniumán komponálta a Missa Brevis-t (Csendes mise háború idején). A kápolna előtt áll a zeneköltő emlékműve, Sütő Ferenc szobrászművész alkotása, amelyet 2014-ben az Országos kórustalálkozó keretében avattak fel.

Folytatás: a **S**- jelzésen, K felé

- 0,5 km: **Galyatető, Nagyszálló**

Az átépítés alatt lévő egykori Nagyszállónak hosszú ideig rendszeres vendége volt a Kodály házaspár, akik itt saját lakosztállyal is rendelkeztek. Az átépítés előtt a bakancsos turisták számára is megtekinthető volt egy emlékszoba, amelyet a tiszteletükre rendeztek be. Reméljük, a felújítás után is módunk lesz leróni itt is a tiszteletünket!

A Nagyszállóval szemben találjuk a Turista Centrumot, amely az igényes turisták pihenését és ellátását szolgálja.

Folytatás: a **K**- jelzésen, ÉNy felé

- 0,8 km: **Galyatető, Péter hegyese kilátó**

A 960 méter magasan álló Péter-hegyese kilátó 1934-ben épült, öt évvel megelőzve a galyatetői Nagyszálló átadását. Eredeti magassága 17 méter volt. 2015-ben az MTSz két emelettel megnövelte, s így élvezhető körpanorámát kap, aki ide felkapaszkodik. Látványos napkeltékben és napnyugtákban gyönyörködhetünk innen (pl. a téli napfordulón a Nap épp a Kékes mögül bukkan fel).

Folytatás: a **K**- jelzésen, Ny felé

- 3,2 km: **Piszkéstetői obszervatórium**

Itt működik – 1962 óta - az ország legnagyobb csillagászati távcsöve, a Schmidt-rendszerű 60/90 cm-es teleszkóp. Ezzel az eszközzel az elmúlt 60 évben mintegy 2000 kisbolygót, 5 üstököst és 50 új szupernóvát fedeztek fel. Előzetes bejelentkezéssel látogatható!

Folytatás: a **K**- jelzésen, ÉNy felé

- 4,7 – 5,76 km: **Mátraszentlászló, Mátraszentistván**

Régebbi neveik (Fiskalitáshuta, ill. Felsőhuta) az üvegművességre utalnak, amit 18. században betelepült német és szlovák népesség honosított meg a vidéken, a mai Felső-Mátrában. A II. világháború végéig szlovák többségű települések voltak, de a magyar-szlovák lakosságcsere megváltoztatta a népességi arányokat, s ma már kevesen beszélnek itt őseik nyelvét. Az Oszicsinszki-hegy északi lejtőin az elmúlt évtizedekben épült ki a Mátra legnagyobb síparkja, ez ma - az Országos Kéktúra és a szintén nagy tömegeket vonzó teljesítménytúrák mellett - a környék legnagyobb turisztikai vonzereje.

Folytatás: a **K**-, majd a **K▲** jelzésen, Ny felé

- 9,4 km: **Ágasvár csúcsa**

A Várak a Mátrában túramozgalom nevezetes pontja a 789 m magas hegycsúcs, ahol már a bronzkorban, majd a középkorban is erődítés volt. Kiváló kilátás nyílik

innen Pásztóra és a környező településekre, valamint a mögöttük emelkedő Cserhát vonulatára. A **K▲**elágazásnál van a Szamárkő szikla, és mögötte kilátóhely északra.

Folytatás: a **K▲**jelzésen, DNy felé

- 9,7 km: **Ágasvári turistaház**

A Mátra kevés működő turistaházának egyike a csúcsról leereszkedve található. Immár száz éve, a mátrai turizmus őskorától szolgálja a gyalogos turistákat. Közkedveltsége nemcsak kiváló fekvésének, de a barátságos fogadásnak és jó konyhájának is köszönhető. Jelen – posztcovid – helyzetben általában csak a hétvégeken van nyitva.

Folytatás: a **K-**, majd **K+** jelzésen, ÉNy felé

- 13,8 km: **Tuzson-arborétum**

Az 1920-as években telepítette Tuzson János egyetemi tanár kísérleti jelleggel az arborétum első fáit, főleg távoli országokból származó, tehát egzóta örökzöldeket. Jelenleg az Egererdő Zrt. kezeli, s szabadon látogatható. Közvetlenül mellette az Erdészeti erdei iskolát is fenntart, amely – többek között – állandó helyszíne az immár közel húsz éves Muzsikál az erdő mátrai zenei fesztiválnak.

Folytatás: a **K+** jelzésen, ÉNy felé

- 16,0 km: **Felső-csevice**

A Csevice-patak völgyében már csak ezt az egy szépen megőrzött forrást találjuk. A víz a vulkáni kőzet szerves maradványainak bomlásából származó széndioxiddal valamint kalciummal, nátriummal és pirittel dúsulva tör a felszínre. Kellemes pihenőhely, Tar előtt az utolsó.

Folytatás: a **K+** jelzésen, ÉNy felé

- 16,9 km: **Fekete-kő és Fehér-kő bányák**

A völgy szájában található, már nem működő bányák sokáig biztosították a tariak megélhetését. A Fekete bányában vaskövet (andezit) bányásztak, amivel utunk folyamán sok régi épületen megfigyelhettünk, míg a Fehérkő-bányában a jól faragható dácittufát, amiből például az útszéli keresztek is készültek.

Folytatás: a **K+**, majd a **KL** jelzésen, ÉNy, majd D felé

- 18,8 km: **Pokoljáró Tar Lőrinc udvarháza**

A 14-15. században élt nagy turista elődünk, Tar Lőrinc, Zsigmond király pohárnokmestere innen indult világjáró útjaira. A hely a Várak a Mátrában túramozgalom (kekesturista.hu/turamozgalmak/varakamatraban/) egyik állomása.

Folytatás: a **KL**, majd a **K+** jelzésen, É felé

- 20,2 km: **Tar, vasútállomás**

Az emléktúránk végállomása a tari vasútállomásnál van, ahol Kodály Zoltán cipőt és közlekedési eszközt is váltott, anno... Ha időnk engedi, nézzünk körül a községben. Pokoljáró Tar Lőrinc udvarháza mellett a Szent Mihály templom, vagy a 21-es út túloldalán nemrég kiépült Buddha-szentély feltétlenül megérdemli a figyelmünket.

Egészségetekre!

Kodály Zoltán

1882-1967

1882. december 16.

Kecskeméten megszületett Kodály Zoltán. Édesapja Kodály Frigyes vasúti tisztviselő, édesanyja Jaloveczky Paulina. Két testvére: Emília, Budapesten 1880-ban, Pál, Galántán 1886-ban született. Szülei lelkes műkedvelők: az apa hegedült, az anya énekelt és zongorázott.

1883

Kodály Frigyest állomásfőnökké léptetik elő, Szobra költöznek.

1885 – 1892

A család Galántán (ma Szlovákia) él. A helységnek akkoriban kétezernégyszáz lakosa volt: magyarok, szlovákok és németek. Kodály Zoltán ott járt elemibe. A galántai otthon megismertette Kodályt a hangszerekkel, a klasszikus és romantikus zene számos értékével, a falu népe pedig beléoltotta a hamisítatlan népdal szeretetét.

1892

A család Nagyszombatba költözik. A városnak akkoriban tizenkétezer lakosa volt; a népesség főként szlovákokból állt, az értelmiség magyarokból és németekből. Nagyszombatban az érseki főgimnáziumban folytatott tanulmányai mellett, csaknem teljesen a saját erejéből megtanul hegedűn, gordonkán és zongorán játszani.

1898. február

Az iskolai zenekar egy fiatal tanár – Toldy Béla – vezetésével előadja Kodály első zenekari művét: D-moll nyitányát.

1905

Magyar – német tanári oklevelet szerez. Márciusban megismerkedik és életre szóló szövetséget köt Bartók Bélával. Augusztusban a Csallóközbe megy első népdalgyűjtő útjára.

1906 április

Bölcsészdoktori oklevelet szerez. Disszertációját „A magyar népdal strófa-szerkezete” címmel írja, melyben a korábbi népdalkiadványok és Vikár Béla fonogramgyűjteményének elemzését, saját népdalgyűjtő útjainak tapasztalatait összegzi.

1910. augusztus 3.

Feleségül veszi Schlesinger Emmát, aki maga is tehetséges komponista, zongorista és műfordító.

1912

Népdalgyűjtő út Erdélybe. Felesége és Bartók is elkíséri. Kinevezik a Zeneakadémia rendes tanárává.

1917 – 1919

A Nyugatban és a Pesti Naplóban megjelent írásaiban a népzene jelentőségéről értekezik, Bartók-elemzéseiben lefekteti a Bartók-esztétika alapjait.

1919

Dohnányi mellett a Zeneakadémia helyettes igazgatója. A tanácsköztársaság idején Bartók és Dohnányi mellett a Reinitz Béla szervezte zenei direktórium tagja. A tanácsköztársaság leverése után fegyelmi eljárást indítanak ellene, érvénytelenítik aligazgatói kinevezését és két évre felfüggesztik tanári működését.

1923

A „*Psalmus Hungaricus*” komponálása, majd bemutatója novemberben. A Budapest egyesítésének 50. évfordulójára rendelt mű, alig két hónap alatt készült el.

1932

A *Székely fonó* című daljáték ősbemutatója Budapesten az Operaházban.

1933

Galántai táncok bemutatója Budapesten.

1936. szeptember 2.

A *Budavári Te Deum* bemutatója a Mátyás-templomban.

1937

Megjelenik A *magyar népzene* című könyve és pedagógiai rendszerének alapműve, a *Bicinia Hungarica* első füzet.

1942

Kodály 35 évi zeneakadémiai tanári munka után nyugdíjba vonul. A Magyar Dalosegyletek Szövetsége az 1942-es évet *Kodály évnek* nyilvánítja. 60. születésnapjára Galánta városa díszpolgárrá választja, a kolozsvári egyetem díszdoktorrá avatja.

1944

Budapest ostromát a Próféta utcai zárdában, majd az Operaház óvóhelyén éli át, utóbbi ruhatárában – még az ostrom alatt, 1945 februárjában – bemutatja a *Missa brevis*t.

1951

Az Állami Népi Együttes bemutatkozó előadása *Kállai kettős* című műve. Megjelenik a Magyar Népzene Tára első kötete.

1958. november 22.

Felesége meghal.

1959. december 18.

Házasságot köt Péczely Saroltával.

1967. február 27.

Kórházba kerül kivizsgálásra, ahol március 6-án meghal.

Bemutatkozik a Kékes Turista Egyesület

Egyesületünk 2000-ben alakult, közhasznú szervezet. Célunk, hogy a természetjárás népszerűsítésével, feltételeinek megteremtésével, programok szervezésével segítsünk az egészséges életmód kialakításában, elterjesztésében. A természetjárás megszerettetésével hozzá akarunk járulni hazánk, de elsősorban a Mátra-vidék természeti értékeinek megismertetéséhez. Gondozzuk a mátrai turistautakat, hulladékgyűjtési akciókat szervezünk. Munkánkkal szeretnénk felhívni a figyelmet a környezet védelmének fontosságára is.

Közhasznú tevékenységünk

Nyílt túráinkra – 30-50 ilyen alkalom van évente – szeretettel várunk mindenkit. Évente több alkalommal kisgyermekes családokat várunk a gyerekek teherbíró képességéhez igazodó erdei sétákra. Többnapos országjárásainkra, külföldi gyalogtúráinkra is szívesen hívunk mindenkit.

Két, immár nagy sikernek örvendő teljesítménytúrát rendezünk évente. Márciusban a Mátrahegy teljesítménytúrára, Pünkösdkor pedig a Mátrai Csillagok éjszakai teljesítménytúrára várjuk a versengeni szerető természetjárókat.

Tájékozódási túraversenyünk is van Húsvétkor, a neve: Tojáskereső tájékozódási túraverseny.

Tavasszal és ősszel kitakarítjuk a Mátrát! A kezdeményezésünkre 2003-ban, több mint 20 éve indult „A Tiszta Mátráért” mozgalom, alkalmanként 100-120 embert mozgósít az erdőben hagyott hulladékok összeszedésére.

Több mint két évtizede gondozzuk a Mátra turistaútjait, végezzük a festéseket, a karbantartást.

Végül idesoroljuk a Rákóczi jelvénytulajdonos mozgalomunkat, mellyel eddig több mint 900 turistát „csaltunk” a Mátrába.

Honlapunk a - <https://kekesturista.hu> - bemutatja az egyesületünk életét a kezdetektől. A honlap egyedi kialakításával, tagjaink mindennapi önkéntes munkájával hírt ad a természetjárók mindennapjairól, és őrzi annak az útnak a történetét, melyet az egyesület bejárt az elmúlt több mint két évtizedben.

Tagságunk

Egyesületünk népes tagsággal rendelkezik. A megalakulást követő negyedik évtől létszámunk nem csökkent 120 fő alá. Ezen felül tagjaink a Jeruzsálem úti Tagóvoda óvodásai is. Ők a Mátra Manók. Tagjaink között kiváló és eredményes természetjáró minősítéssel rendelkezők is vannak, többen pedig arany, ezüst és bronz fokozattal rendelkeznek.

Túravezetőink száma 20 fölött van. A természetjárás hazai fejlődésért végzett munkánkat országos kitüntetések jelzik.

Rendezvényeinkre szeretettel várunk minden természetkedvelő, gyalogolni, kerékpározni szerető embert! Egyesületünkről minden információt tartalmaz honlapunk:

<https://kekesturista.hu>

1%-os támogatását köszönettel fogadjuk!

Adószámunk: 18582413-1-10